

Produkty finančních trhů a jejich rizika

Úrokové produkty

Obsah

Úvod.....	3
Vysvětlivky	5
Seznam zkratk	7
Riziko ztráty z realizovaného obchodu	7
Daňové dopady.....	7
Popis finančních instrumentů:	7
Stupeň složitosti produktů 2	8
Repo operace	8
Forward Rate Agreement (FRA)	9
Interest Rate Swap (IRS – Úrokový swap).....	10
Cross-Currency Interest Rate Swap (CCIRS – Úrokové sazby křížových měn).....	12
Cap/Floor (plain vanilla)	14
Swaption	15
Stupeň složitosti produktů 3	16
Úrokový swap – Alternativní varianty	16
Bariérové opce	17

Úvod

Cílem dokumentu je poskytnout klientovi informace o podstatě zajišťovacích produktů finančních trhů (hedging), které jsou nabízeny Československou obchodní bankou, a.s. a rizika s nimi spojená tak, aby klient byl schopen učinit kvalifikované rozhodnutí o nákupu/prodeji na základě dostatečných informací.

Zajišťovací produkty jsou seskupeny do produktových skupin/tříd dle typu podkladového aktiva:

- Devizové produkty a produkty peněžního trhu - Foreign Exchange products (FX)
- Úrokové produkty - Interest Rate products (IR)
- Investiční produkty - Debt instruments (Investiční dluhové produkty)¹
- Ostatní - Others (včetně produktů vázaných na komodity, úvěr či majetkové podíly).

Pro každý typ zajišťovacího produktu uvádíme hlavní rysy, rizikový profil a také přehled možných variant odvozených od základního produktu.

Zajišťovací produkty:

Zajišťovací produkty jsou seskupeny dle úrovně složitosti, která může nabýt hodnot od 1 až po úroveň 3 (struktury). Pro zajišťovací produkty platí: čím vyšší úroveň skupiny, tím vyšší složitost produktu. Zároveň však chceme upozornit, že vyšší složitost automaticky neznamená, že rizika spojená s tímto produktem jsou vyšší. Komplexnost struktury však může způsobit, že výsledný produkt a jeho výkonnost v různých situacích může být těžší na pochopení.

Československá obchodní banka, a.s. stanovila tři úrovně složitosti zajišťovacích produktů, aby umožnila zhodnotit znalosti a zkušenosti klienta nutné pro každou možnou kombinaci produktové skupiny a složitosti.

Produktová skupina\ Stupeň složitosti produktů ve skupině	Úroveň 1	Úroveň 2	Úroveň 3
FX			
IR			
Ostatní			

Tato brožura definuje dva důvody uzavírání zajišťovacích produktů:

- 1) **Zajištění (hedging):** Představuje chování klienta, který si pořizuje zajišťovací produkt v příslušné struktuře a **splatnostech tak, aby přesně eliminoval riziko/a, kterému/ým je vystaven.** Účelem použití tohoto zajišťovacího produktu je vyloučení/odstranění negativního dopadu určitého rizika. Použití zajišťovacího produktu, jako jsou opce sebou nese náklady (prémii), ale z pohledu celkové pozice zajišťujícího je zde zcela eliminováno riziko ztráty celé podkladové částky.
- 2) **Aktivní řízení rizik (risk management):** znamená řízení základních rizikových pozic s tím, že
 - a. zůstanou dočasně otevřeny, nebo
 - b. budou částečně zajištěny, a/nebo
 - c. budou uzavřeny zajišťovací obchody, jejichž splatnosti a objemy se nemusí přesně krýt se splatnosti a objemy zajišťovaných položek.

Riziko související s aktivním řízením rizik je rizikem spojeným se zajišťováním a investicí.

Informace poskytnuté v tomto dokumentu mají obecnou povahu a nemohou být považovány za nabídku podle § 1732 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“),

¹ Jen produkt Strukturované Depozitum

ani veřejnou nabídku podle § 1780 občanského zákoníku investice do kteréhokoliv instrumentu zde uvedeného ani za investiční poradenství.

Tento dokument obsahuje informace, které jsou ve vlastnictví Československé obchodní banky, a.s. Není dovoleno tento dokument nebo jeho část reprodukovat, publikovat, distribuovat nebo jinak využívat bez výslovného souhlasu Československé obchodní banky, a.s.

Vysvětlivky

Popis rizik

Kreditní riziko	Riziko, kdy protistrana nebude schopna plnit své závazky. Ve většině případů je to způsobeno její špatnou finanční situací nebo bezprostřední hrozbou uvalení konkurzu.
Riziko likvidity/Omezení dostupnosti trhu	Riziko, kdy investiční produkt může být obtížné zobchodovat za přijatelnou cenu (před maturitou/splatností), resp. kdy je obtížné daný instrument zobchodovat za jakoukoliv cenu.
Měnové riziko	Riziko, kdy hodnota investice nebo investičního produktu je ovlivněna pohyby měnových kurzů.
Úrokové riziko	Riziko, kdy hodnota investice nebo investičního produktu je ovlivněna pohyby úrokové sazby.
Rizika spojená s vnějšími vlivy	Riziko, kdy hodnota investice nebo investičního produktu je ovlivněna vnějšími vlivy, jako např. daňovým režimem, apod.
Komoditní riziko	Riziko, při kterém je hodnota aktiv ovlivněna pohyby cen na trhu komodit.
Inflační riziko	Riziko, kdy hodnota investice nebo investičního produktu je ovlivněna pohybem cenové hladiny.

Obecné

OTC (“over the counter”) = “přes přepážku”

Produkt obchodovaný přes přepážku (“over the counter”) je investiční/zajišťovací produkt obchodovaný mimo regulovaný trh.

Pákový efekt

Míra změny ceny investičního/zajišťovacího produktu v důsledku změny ceny podkladového aktiva.

Volatilita

Proměnlivost ceny cenného papíru, fondů, trhu, indexu nebo úrokové sazby ve stanoveném časovém období.

Vypořádání s dodáním

Obchod je vypořádán s dodávkou podkladového aktiva (fyzická dodávka).

Vypořádání v penězích

Obchod je vypořádán v hotovosti (v hlavní měně), opak proti vypořádání s fyzickou dodávkou.

Vypořádání bez dodání

Obchod je vypořádán v hotovosti (v hlavní měně), protože podkladové aktivum je nesměnitelné.

Stupeň složitosti produktů ve skupině

ČSOB dělí produkty dle míry složitosti (1 = nejméně složité, 2 = středně složité, 3 = nejvíce složité).

Charakteristiky opcí

Charakteristiky jsou spojeny s opčními finančními produkty (Stupeň složitosti produktů ve skupině úrovně 2 nebo vyšší).

Evropská

Vlastnost určující, že držitel může opci realizovat jen v přesně určeném termínu splatnosti opce (Den pro uplatnění Opce).

Americká

Vlastnost určující, že držitel může opci realizovat kdykoliv během doby trvání kontraktu.

Bariéra

Bariéra je předem stanovený limit tržního parametru podkladového aktiva, který má vliv na výsledek kontraktu.

Použitím bariéry mohou být určeny různé parametry produktu:

- Single: výsledek kontraktu může být ovlivněn jednou bariérou
- Double: výsledek kontraktu může být ovlivněn dvěma bariérami
- Standard: bariéra může být uplatněna během doby trvání kontraktu
- Partial: bariéra může být uplatněna během části doby trvání kontraktu (window)

Knock-in

Opce se stává platnou až v okamžiku kdy je prolomena bariéra (suspensive condition).

Knock-out

Opce je platnou do okamžiku než je prolomena bariéra, po prolomení bariéry se stává neplatnou (dissolving condition).

One touch

Vlastnost kontraktu určující, že pokud bude dosažena určená úroveň (ceny podkladového aktiva), bude vyplacena určená částka.

No-touch

Vlastnost kontraktu určující, že pokud nebude dosažena určená úroveň (ceny podkladového aktiva), bude vyplacena určená částka.

Range

Vlastnost kontraktu určující, že výsledek závisí na pohybu ceny podkladového aktiva uvnitř nebo vně vymezeného intervalu.

Seznam zkratk

FX	Foreign eXchange
FI	Fixed Income
IR	Interest Rate
MM	Money Market
CM	Capital Market
OTC	Over The Counter

Riziko ztráty z realizovaného obchodu

Z pohledu klienta je vhodné posuzovat riziko ztráty s ohledem na rizika spojená s podkladovým aktivem (typem produktu, viz "Úvod").

Daňové dopady

Daňové dopady finančních instrumentů závisí na vlastnostech produktu, individuálních poměrech každého klienta a mohou se lišit dle jednotlivých zemí.

Klientovi, který má pochybnosti o daňových dopadech se doporučuje porada s nezávislým finančním nebo daňovým poradcem. Potenciální investoři by také měli vzít v úvahu, že daňová regulace a její dopady vykládané příslušnými úřady se mění v čase. S ohledem na to není možné předvídat přesný budoucí daňový dopad na investici.

Popis finančních instrumentů: ÚROKOVÉ PRODUKTY

Ke stavebním prvkům (building blocks) popsaným dále, nabízí navíc ČSOB širokou škálu komplexních struktur (složených z těchto stavebních prvků). Protože se škála struktur často mění, obsahuje tato brožura pouze výběr z dostupných produktů. Přesnější informace a podrobnější popis rizik naleznete v podrobných popisech dostupných produktů ("term sheet" nebo „product sheet“).

Stupeň složitosti produktů 2

Repo operace

Popis

Transakce zpětného odkupu (repo) je transakce, při níž jedna strana ("Prodávající") souhlasí s prodejem cenných papírů a finančních nástrojů ("Cenných papírů") druhé straně („Kupujícímu“) proti platbě dohodnuté ceny. Kupující se zavazuje zpětně Prodávajícímu prodat Cenné papíry odpovídající původním Cenným papírům ke stanovenému datu nebo na požádání, a to proti úhradě původní ceny Cenných papírů navýšené o výnos z využití hotovosti ("repo sazbu").

Prospekt (Status)	N/A
Ručení	N/A
Finanční závazky a jiné dodatečné povinnosti	N/A
Volatilita	Nízká
Leverage (a jeho vliv)	Nízká
Produkt OTC	Ano
Úroveň složitosti produktů	2 na škále od 1 po 3 (strukturované)

Rizikový profil

Kreditní riziko	Nízké
Riziko likvidity / Omezení na dostupných trzích	Nízké
Měnové riziko	Nízké
Úrokové riziko	Nízké až Střední (Proporcionální ke splatnosti)
Rizika spojená s vnějšími faktory	N/A
Rizika spojená se strukturou v porovnání s riziky vztahujícími se k jednotlivým dílčím částem	N/A

Varianty

Reverzní standard

Jde o obrácenou repo dohodu zahrnující třetí stranu (vypořadatele nebo uschovatelskou banku), vykonávající administrativní úkony repo obchodu mezi Prodávajícím a Kupujícím.

Buy/Sellback (Nákup/zpětný prodej)

Transakce buy/sellback je shodná s repo, tj. dohoda mezi dvěma stranami nejprve prodat cenné papíry, a poté je k dohodnutému budoucímu datu odkoupit zpět.

Hlavní rozdíly proti repo jsou následující:

(1) transakce buy/sellback kombinují dvě transakce prováděné simultánně a

(2) kupující si ponechává platbu výnosů (kupon) z cenných papírů, bere ji však v úvahu při výpočtu ceny zpětného odkupu.

Forward Rate Agreement (FRA)

Popis

FRA je dohoda mezi dvěma stranami o úrokové sazbě pro specifické období v budoucnosti. Mezi smluvními stranami nedochází k faktickému poskytnutí úvěru či přijetí terminovaného vkladu, ale pouze k výměně rozdílu mezi úrokem sjednaným v rámci FRA sazby a aktuálním tržním úrokem stanoveným na finančním trhu ve sjednaném budoucím období. Nominální hodnota FRA slouží pouze pro odvození plnění vyplývajícího z FRA obchodu, nedochází k výměně nominálních hodnot.

Prospekt (Status)	N/A
Ručení	N/A
Finanční závazky a jiné dodatečné povinnosti	N/A
Volatilita	Nízká
Leverage (a jeho vliv)	Nízká
Produkt OTC	Ano
Úroveň složitosti produktů	2 na škále od 1 po 3 (strukturované)

Rizikový profil

Kreditní riziko	Nízké
Riziko likvidity / Omezení na dostupných trzích	Nízké
Měnové riziko	N/A
Úrokové riziko	Vysoké (Proporcionálně ke splatnosti)
Rizika spojená s vnějšími faktory	Nízká
Rizika spojená se strukturou v porovnání s riziky vztahujícími se k jednotlivým dílčím částem	N/A

Varianty

Interest Rate Swap (IRS – Úrokový swap)

Popis

Úrokový swap je finanční smlouva mezi dvěma stranami, které si vyměňují dvě platby úroků. Obecně jsou vyměňovány platby pevných úrokových sazeb za platby proměnlivých úrokových sazeb ("fixní proti plovoucím"), nicméně obě platby úrokové sazby mohou být proměnlivé ("plovoucí proti plovoucím"). Platby úroků se provádějí ve stejné měně. Nedochozí k výměně jistiny a strany smluvně souhlasí s vypořádáním či směnou vzájemných plateb úroků.

Prospekt (Status)	N/A
Ručení	N/A
Finanční závazky a jiné dodatečné povinnosti	N/A
Volatilita	Nízká
Leverage (a jeho vliv)	Nízká (Proporcionálně ke splatnosti)
Produkt OTC	Ano
Úroveň složitosti produktů	2 na škále od 1 po 3 (strukturované)

Rizikový profil

Kreditní riziko	Nízké
Riziko likvidity / Omezení na dostupných trzích	Nízké / Střední (není-li četnost pro platby obou úroků shodná)
Měnové riziko	N/A
Úrokové riziko	Střední až Vysoké (Proporcionálně ke splatnosti)
Rizika spojená s vnějšími faktory	Nízká
Rizika spojená se strukturou v porovnání s riziky vztahujícími se k jednotlivým dílčím částem	N/A

Varianty

Forward start

Forward start IRS je swapová transakce, do níž se vstupuje dnes, nicméně nezačne do určitého data v budoucnosti, např. tříletý dvouletý forward úrokový swap začíná dva roky ode dneška a končí za pět let ode dneška.

Nulový kupon

Swap nulového kuponu je úrokový swap, v němž platby fixního úroku nejsou prováděny periodicky po dobu trvání swapu, a dochází pouze k jedné platbě k datu vypršení swapu, zatímco platby pohyblivého úroku jsou po dobu trvání swapu prováděny periodicky. Swapy s nulovým kuponem s sebou nesou vysoké Kreditní riziko pro stranu, která má obdržet platbu pevného úroku.

Year on year

Year on Year swap je IRS, při němž jsou platby fixní úrokové sazby prováděny na ročním základě.

Compounding swap

Compounding swap je IRS, při němž nejsou platby pevné úrokové sazby hrazeny při každém datu fixingu, ale řada plateb je kapitalizována. Platby jsou po dobu platnosti smlouvy prováděny k předem stanoveným datům.

Fixing předem

Fixing plovoucí úrokové sazby je prováděn na začátku smlouvy.

In arrears (Se zpožděním)

Fixing pohyblivé úrokové sazby není prováděn na začátku, ale na konci období fixingu.

IRS s proměnlivou výší jistiny

IRS s proměnlivou výší jistiny je IRS, kde částka jistiny nebo předpokládaná částka /a platby úroků/ se po dobu trvání swapu mění pro jednotlivé úrokové období. Příklad je Amortizovaný IRS s postupně klesající částkou jistiny nebo předpokládanou částkou.

Constant Maturity Swap (CMS – Swap s konstantní splatností)

Constant Maturity Swap je variací obvyklého IRS, kdy je podíl pohyblivého úroku periodicky obnovován podle tržní sazby pevné splatnosti produktu s trváním přesahujícím období resetu swapu.

Cross-Currency Interest Rate Swap (CCIRS – Úrokové sazby křížových měn)

Popis

CCIRS je úrokový swap, při němž hotovostní toky probíhají v různých měnách. Po spuštění swapu křížových měn mohou protistrany provést zahajovací směnu předpokládaných částek ve dvou měnách. Po dobu trvání swapu obě strany platí druhé straně úroky (v měně přijaté jistiny). Při splatnosti swapu obě strany provedou konečnou výměnu původních částek tak, že reversují původní směnu za stejnou spotovou sazbu.

Prospekt (Status)	N/A
Ručení	N/A
Finanční závazky a jiné dodatečné povinnosti	N/A
Volatilita	Nízká
Leverage (a jeho vliv)	Nízká
Produkt OTC	Ano
Úroveň složitosti produktů	2 na škále od 1 po 3 (strukturované)

Rizikový profil

Kreditní riziko	Střední
Riziko likvidity / Omezení na dostupných trzích	Nízké
Měnové riziko	Nízké až Vysoké (závisí na specifikaci/charakteristice smlouvy)
Úrokové riziko	Střední až Vysoké (Proporcionálně ke splatnosti)
Rizika spojená s vnějšími faktory	Nízká
Rizika spojená se strukturou v porovnání s riziky vztahujícími se k jednotlivým dílčím částem	N/A

Varianty

S počáteční a konečnou směnou

Tato varianta sebou nese nízké měnové riziko.

Bez počáteční směny

Tato varianta má vysoké měnové riziko (protože jde o dlouhodobý přímý forwardový kontrakt).

Forward start

Forward start CCIRS je swapová transakce, do níž se vstupuje dnes, začíná však běžet až k určitému budoucímu datu, např. tříletý dvouletý forward úrokový swap začíná dva roky ode dneška a končí ode dneška za pět let.

Fixing up front (Fixing předem)

Fixing pohyblivé úrokové sazby je proveden k počátku kontraktu.

In arrears (Se zpožděním)

Fixing pohyblivé úrokové sazby není prováděn na začátku, ale na konci období fixingu.

Amortizační CCIRS

Amortizační CCIRS je CCIRS, kde částka jistiny nebo předpokládaná částka (a platby úroků) po dobu trvání swapu postupně klesá.

FX reset

FX Reset je CCIRS, při němž je během každého resetovacího období částka pohyblivé strany opce resetována na aktuální FX spot kurz. Ve výsledku je Kreditní riziko nižší než u běžného CCIRS.

Cap/Floor (plain vanilla)

Popis

Cap

Cap je úroková opce, při níž v případě, že je referenční sazba trhu (např. EURIBOR, PRIBOR) vyšší než cap sazba, obdrží držitel ke dni splatnosti rozdíl mezi nimi. Je-li tržní sazba nižší než Cap sazba, prodávající neplatí.

Floor

Floor je úroková opce, při níž v případě, že je referenční sazba trhu (např. EURIBOR, PRIBOR) nižší než floor sazba, obdrží držitel k datu vypořádání rozdíl mezi nimi. Je-li tržní sazba vyšší než Floor sazba, prodávající neplatí.

Prospekt (Status)	N/A
Ručení	N/A
Finanční závazky a jiné dodatečné povinnosti	N/A
Volatilita	Nízká
Leverage (a jeho vliv)	Nízká
Produkt OTC	Ano
Úroveň složitosti produktů	2 na škále od 1 po 3 (strukturované)

Rizikový profil

Kreditní riziko	Nízké
Riziko likvidity / Omezení na dostupných trzích	Nízké
Měnové riziko	N/A
Úrokové riziko	Střední (Proporcionálně ke splatnosti)
Rizika spojená s vnějšími faktory	Nízká
Rizika spojená se strukturou v porovnání s riziky vztahujícími se k jednotlivým dílčím částem	N/A

Varianty

Swaption

Popis

Swaption je opce poskytující kupujícímu právo, nikoliv však povinnost, vstoupit do úrokového swapu. Kupující a prodávající se shodnou na realizační úrokové sazbě, délce trvání opce, podmínkách swapu, předpokládané částce, amortizaci a četnosti vypořádání.

Prospekt (Status)	N/A
Ručení	N/A
Finanční závazky a jiné dodatečné povinnosti	N/A
Volatilita	Nízká
Leverage (a jeho vliv)	Nízká
Produkt OTC	Ano
Úroveň složitosti produktů	2 na škále od 1 po 3 (strukturované)

Rizikový profil

Kreditní riziko	Nízké
Riziko likvidity / Omezení na dostupných trzích	Nízké
Měnové riziko	N/A
Úrokové riziko	Střední
Rizika spojená s vnějšími faktory	Nízká
Rizika spojená se strukturou v porovnání s riziky vztahujícími se k jednotlivým dílčím částem	N/A

Varianty

Stupeň složitosti produktů 3

Úrokový swap – Alternativní varianty

Popis

Definici úrokového swapu naleznete v popisu běžného úrokového swapu (Úroveň složitosti produktů ve skupině 2). Na základě své specifikace/charakteristiky jsou některé varianty IRS považovány za produkty Úroveň složitosti produktů ve skupině 3.

Prospekt (Status)	N/A
Ručení	N/A
Finanční závazky a jiné dodatečné povinnosti	N/A
Volatilita	Nízká
Leverage (a jeho vliv)	Nízká (Proporcionálně ke splatnosti)
Produkt OTC	Ano
Úroveň složitosti produktů	3 na škále od 1 po 3 (strukturované)

Rizikový profil

Kreditní riziko	Nízké
Riziko likvidity / Omezení na dostupných trzích	Nízké / Střední (neshodují-li se četnosti splatností plateb dvou úrokových sazeb)
Měnové riziko	N/A
Úrokové riziko	Střední (Proporcionálně ke splatnosti)
Rizika spojená s vnějšími faktory	Nízká
Rizika spojená se strukturou v porovnání s riziky vztahujícími se k jednotlivým dílčím částem	N/A

Varianty

Odvolatelný IRS

Odvolatelný IRS je IRS, který může být jednou ze stran k předem stanovenému datu zrušen tak, jak je uvedeno ve smlouvě, a to bez dodatečných nákladů při využití této možnosti.

Inflation-linked swap (Na inflaci navázaný swap)

Inflation-linked swap je swap, při němž toky směny hotovosti závisejí na výši základních inflačních indexů.

Bariérové opce

Popis

Bariérová opce je taková opce, u níž může kupující využít své právo v závislosti na tom, zda základní úroková sazba dosáhla či přesáhla předem stanovenou výši ("bariéru"), a to v době trvání kontraktu nebo ke dni splatnosti.

Prospekt (Status)	N/A
Ručení	N/A
Finanční závazky a jiné dodatečné povinnosti	N/A
Volatilita	Nízká
Leverage (a jeho vliv)	Vysoká
Produkt OTC	Ano
Úroveň složitosti produktů	3 na škále od 1 po 3 (strukturované)

Rizikový profil

Kreditní riziko	Nízké
Riziko likvidity / Omezení na dostupných trzích	Nízké
Měnové riziko	N/A
Úrokové riziko	Střední
Rizika spojená s vnějšími faktory	Nízká
Rizika spojená se strukturou v porovnání s riziky vztahujícími se k jednotlivým dílčím částem	N/A

Varianty
